1853.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 18 OCTOBER.

Ten behoeve der ongelukkigen in den Molukschen Archipel, is bij den Commissaris des Konings in Friesland wederom ontvangen:
Door bezorging van het Gemeente-Bestuur van Westdongeradeel . . *f* 32.96.

BEKENDMAKING.

De COMMISSARIS DES KONINGS in de provincie *Friesland*, brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat de vroeger aangekondigde uitloting van *tien* aandeelen, of een kapitaal van *tien duizend Gulden* van de geldleening van *honderd drie en twintig duizend Gulden*, tot bestrijding van eenige buitengewone uitgaven van het dienstjaar 1851, op heden bij Heeren Gedeputeerde Staten heeft plaats gehad en dat bij die gelegenheid zijn uitgeloot de navolgende nummers, als: nos. 7, 39, 56, 88, 96, 104, 110, 111, 115 en 119, betaalbaar op den 2 Januarij 1854, ten Kantore van den Heer Betaalmeester te *Leeuwarden*.

Leeuwarden, *De Commissaris des Konings voornoemd*,
den 10 October 1853. VAN PANHUIJS.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* wordt geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 14 October 1853, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 14,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . - 288,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . - 288,00.

Leeuwarden, *De Commissaris des Konings in de*
den 15 October 1853. *provincie Friesland*,
VAN PANHUIJS.

PROVINCIE FRIESLAND.

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 28 October 1853, des voormiddags ten 10 uren, zal aan het Lokaal van het Provinciaal Bestuur van Friesland te Leeuwarden, onder nadere goedkeuring, bij inschrijving op *gezegeld* papier en verder bij opbod, worden aanbesteed:

»Het verrigten van het vereischte *Verw-* en *Behangwerk* aan het Huis Lett. C, »no. 60, te Leeuwarden, met de leverancie van alle daartoe benoodigde ma»terialen."

Het bestek, waarop deze aanbesteding geschiedt zal *veertien dagen* te voren ter lezing liggen aan bovengemeld Lokaal van het Provinciaal Bestuur en in de binnen Leeuwarden gebruikelijke leesplaatsen of logementen, terwijl den *derden* dag vóór de aanbesteding de noodige aanwijzingen zullen worden gegeven en inmiddels de nadere verlangde inlichtingen te bekomen zijn bij den Heer Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 2de District *C. J. Bolten* en den Heer Ingenieur *L. H. J. J. Mazel*, beiden te Leeuwarden.

Leeuwarden, *De Commissaris des Konings in de*
den 17 October 1853. *provincie Friesland*,
VAN PANHUIJS.

LONDEN, den 13 October.

Van regeringswege is een in de tegenwoordige tijdsomstandigheden bijzonder belangrijke staat openbaar gemaakt, aanwijzende uit welke landen en in welke hoeveelheden gedurende 1852 graan en meel in het Vereenigd Rijk is ingevoerd. Men maakt hieruit op, dat eene afbreking der handelsbetrekkingen tusschen Rusland en Engeland, voor dit land het grootste ongerief zou te weeg brengen, maarvoor Rusland de grootste winstderving.

— De *Times* meldt dat de vertegenwoordigers der westersche mogendheden zich nu nog bezig houden met het opstellen eener nieuwe nota, die aan Rusland en aan de Porte ter goedkeuring aangeboden zal worden.

— Het te Manchester opgerigte standbeeld van wijlen sir *R. Peel* is gisteren met veel plegtigheid onthuld. Behalve de stedelijke overheden en handels-genootschappen hebben een aantal corporatien en duizenden inwoners aan deze plegtigheid deelgenomen. De bewindslieden werden vertegenwoordigd door den kanselier der schatkist, den heer *Gladstone*, aan wien bij deze gelegenheid mede plegtig eere is bewezen, als ijverigen voorstander en handhaver van het vrije handelsstelsel.

— De Groothertog van Toscane, aan de dringende aanzoeken van den Britschen zaakgelastigde toegevende, heeft zich bereid verklaard miss *Cuninghame*, eene Schotsche dame, die wegens bijbelverspreiding in Toscane krachtens de gewone strafwet in regten vervolgd werd, in vrijheid te doen stellen.

PARIJS, den 13 October.

Ten bewijze hoe duur hier het leven is, kan dienen, dat een groot aantal burgers en ambtenaren van ondergeschikten rang, die dezen zomer kamers buiten de stad gehuurd hadden, besloten hebben om die zomer-verblijven gedurende den winter niet te verlaten en hunne appartementen of woningen in de hoofdstad zelve, op te geven.

— Onder bescherming van eenige der aanzienlijkste kunstliefhebbers zal alhier eene vereeniging gevormd worden, onder den titel van Europesche Maatschappij tot aanmoediging der schoone kunsten, welke maatschappij zich tot taak stellen zal, om de werken der kunstenaars op de voor hen het meest voordeelige wijze te plaatsen. De in Amerika geboren wordende zin voor de schoone kunsten, en het bedrog, dat zoowel in Engeland als in Amerika met kunstwerken gepleegd wordt, waarop men valschelijk den naam van beroemde artisten plaatst, en ze voor echte stukken verkoopt aan lieden, die zonder kunstkennis te bezitten, uit liefhebberij of ijdelheid slechts naar den naam der vervaardigers zien, hebben het eerst het denkbeeld tot het tot stand brengen der vereeniging doen ontstaan. De maatschappij zal vier groote doorloopende tentoonstellingen inrigten, te New-York, Parijs, Weenen en St. Petersburg; zij zullen den koopers niet alleen de grootste waarborgen leveren, maar zij zullen ook tot prikkel voor de artisten strekken, vermits er de beste schilderijen, standbeelden enz. van Frankrijk, Duitschland, Belgie, Holland en Amerika zullen vereenigd zijn. De stichters, hunne onderneming op hechte grondslagen willende vestigen, hebben een bevoegd persoon last gegeven, om in Belgie, Holland en Duitschland de ateliers te gaan bezoeken, en eene statistieke opgave in gereedheid te brengen van den toestand, waarin de kunsten verkeeren, en van de mogelijkheid van het welslagen der tentoonstellingen in de steden, waar zij geopend zullen worden. Deze zaakgelastigde zal ook de voornaamste kunstbeschermers in Belgie, Holland, Duitschland en Rusland moeten uitnoodigen, om zich aan den algemeenen raad van oppertoezigt aan te sluiten.

FRANKFORT, den 14 October.

Uit Berlijn wordt gemeld, dat H. K. H. Prinses *Frederik der Nederlanden* den 13 dezer aldaar uit Petersburg was aangekomen en haren intrek had genomen in het Onder de Linden gelegen Nederlandsche paleis. Z. K. H. Prins *Frederik* is mede uit Muskau naar Berlijn teruggekeerd.

— Gelijktijdig met de verklaring der Oostenrijksche Regering dat zij de onzijdigheid zou bewaren in de geschillen tusschen Rusland en Turkije, is bekend geworden, dat het staande Oostenrijksche leger eene belangrijke vermindering zal ondergaan.

Eene, onder dagteekening van den 5 dezer, uit Konstantinopel ontvangen telegrafische dépêche houdt in, dat *Omer*-bassa de last had bekomen om van Vorst *Gortschakoff* de ontruiming der Donau-vorstendommen te vorderen en dien bevelhebber daartoe eene tijdsruimte van 15 dagen had gelaten.

Ten aanzien van de toebereidselen ten oorlog, en de genomene maatregelen ter verdediging, wordt verzekerd, dat er bevelen naar Schumla waren gezonden, inhoudende, dat, indien gewapende Russische vaartuigen den Donau zouden pogen optevaren, verder dan den mond van de Pruth, deze met kanonschoten zouden behooren te worden teruggewezen. De uit Syrie naar Konstantinopel ontboden Turksche troepen bestaan uit drie regementen ruiterij en een regement artillerie. Die der beide laatstgenoemde wapens moeten reeds zijn opgebroken, om den togt te land te volbrengen. De infanterie zal met stoomschepen worden overgebragt.

De Porte heeft, naar men verneemt, van de Servische regering een corps hulptroepen van 20,000 man verlangd. Dit Bestuur moet daarop hebben verklaard, dat het in stede van daaraan te voldoen, een corps van 50,000 man zoude vereenigen, ter handhaving van de onzijdigheid van het landschap.

Omtrent de positie van de Russische strijdkrachten in de Vorstendommen, wordt gemeld, dat zij in drie afdeelingen, echelons-gewijze zijn geposteerd, in de rigtingen van Kalafat, Kalarasch en Ismaïl, ten einde, des gevorderd, op deze drie punten een overgang van den Donau te kunnen bewerkstelligen of beproeven. Verder wordt gemeld dat na de conferentien van Warschau, door den Keizer van Rusland last is gegeven, om het zesde corps van de Russische active armée, 't welk tot dusverre in Moskau en in de nabijgelegene provincien geposteerd is geweest, ten spoedigste strijd- en marschvaardig te maken. Dit corps telt, even als de vijf eerste, op het papier, 60,000 man troepen, waaronder 5728 husaren en lansiers, en 2800 artilleristen met 115 stukken geschut.

's GRAVENHAGE, den 12 October.

Uit het opgemaakt verslag der commissie van rapporteurs ten aanzien van de voordragt wegens de amortisatie en aflossing van schuld blijkt, dat sommige leden hunnen twijfel hebben te kennen gegeven, of de onderwerpelijke voordragt wel volstrekt noodzakelijk was, daar reeds bij de wet van December 1852 magtiging is verleend om de voorhanden gelden te gebruiken tot vermindering der algemeene staatsschuld; dat daarop reeds een belangrijke aankoop heeft plaats gehad, en dat de Regering, op dien voet voortgaande, bij het vervliegen van de hoop op eene conversie der 4 pCt. renten, nog eene aanzienlijke rente-besparing had kunnen verkrijgen. De noodzakelijkheid echter aannemende, dan had, naar luid van het verslag, de wet, op het voorbeeld van die van 1850 en 1852, als eene suppletoire begrooting aan de dienst van 1853 kunnen zijn toegevoegd; — dan had, behalve de reeds verkregene besparing, de weg zijn opengelaten tot het erlangen van een eventueel voordeel, vermits het niet ondenkbaar is dat er, tengevolge van den staatkundigen toestand van Europa, nog eene aanmerkelijke daling van den prijs der effecten zal kunnen plaats grijpen, waardoor het veel voordeeliger voor den Staat zoude worden, om de beschikbare gelden tot aankoop en vernietiging van andere schuldbewijzen te besteden.

Aan vele leden is het verkieselijk voorgekomen, om de aan te koopen schuld niet bij de wet aan te wijzen, maar aan de Regering de vrijheid te laten, om in dit opzigt datgene te doen, 't welk het meeste voordeel voor den Staat aanbrengt.

Vele leden hebben ook gemeend, dat, daar de dienst van 1852 nog een batig slot van 2 millioenen zal opleveren, en die van 1853 eene gunstige uitkomst belooft, ook over dat bedrag tot het bedoelde einde had kunnen zijn beschikt, en verklaard dat zij ongaarne zouden zien, dat deze sommen renteloos zouden blijven; te minder, om dat, ten gevolge van den verkoop der gronden in den Haarlemmermeer-polder, aanzienlijke sommen in 's Rijks schatkist zullen vloeijen. Eenige leden hebben, al ware het in eene geheime zitting, mededeeling verlangd van het bedrag der nog in de schatkist beschikbare geldsommen.

Men heeft verlangd eene opgave van Regeringswege van de oorzaken, welke de hoop op de conversie hebben doen vervliegen; — van het tijdstip, waarop die hoop als voor goed verijdeld is geacht, vermits het blijkt, dat sedert 8 millioenen ongebruikt zijn gebleven, en daardoor een niet onaanzienlijk voordeel voor den Staat verloren is gegaan; van de redenen, waarom de meeste aankoopen in 4 pCt. schuld hebben plaats gehad.

Bij de beoordeeling van het eerste artikel hebben enkele leden aangemerkt, dat de Regering, wel is waar, in haar regt is, om de geldleening ten behoeve van het droogmaken van het Haarlemmer-meer af te lossen, maar dat toch in eene zoo plotselinge aflossing voor de geldschieters eene zekere hardheid zoude gelegen zijn, vermits in de wet van 1839 wordt gewaagd van de aflossing van het oorspronkelijke kapitaal van ten minste één ten honderd 's jaars, en de houders der schuldbrieven alzoo zullen worden bedrogen in de dubbele hoop, van het genot der renten, en de bevoegdheid om de aan te koopen gronden in den polder te kunnen betalen met de schuldbrieven, gerekend tegen het bedrag van het nominale kapitaal; op welk een en ander bij het aangaan der geldleening is gerekend.

Volgens het verslag kan daartegen worden overgesteld, dat, zoo men in 1839 niet op den tegenwoordigen gunstigen toestand der finantien bedacht is geweest, de in de wet van dat jaar opgenomene bepalingen toch zijn geweest in het belang van den Staat, en dat dit belang ook thans niet uit het oog mag worden verloren.

HELDER, den 11 October.

Dezer dagen is alhier van Amsterdam aangekomen het Amerikaansch driemast schip *Michael Angelo*, metende 980 ton, aan boord waarvan zich 300 Duitsche landverhuizers bevonden. Al spoedig na de aankomst van het schip openbaarde zich onder deze menschen, uit mannen, vrouwen en kinderen bestaande, de cholera in eene niet geringe mate, vooral onder de kinderen en vrouwen.

De minister van marine heeft, zoodra hij het berigt ontving, dat de cholera zich in eene hooge mate op het Amerikaansche schip vertoonde en uitbreidde, terstond bevelen gegeven, om het naar de quarantaine plaats te Wieringen te doen vertrekken en door het derwaarts zenden van officieren van gezondheid der marine, en van de noodige geneesmiddelen en verdere behoeften, getracht in het deerniswaardige lijden der ongelukkigen te hulp te komen.

Voor dat het schip naar Wieringen vertrok, waren reeds 16 personen overleden en bij de aankomst te Wieringen waren er op nieuw zes lijken.

Bij onderzoek van het schip bleek, dat, hoezeer het tusschendeks betrekkelijk hoog mogt worden genoemd, daarin echter 297 personen van allerlei jaren en kunne waren opeengehoopt, van welke sommigen tot ligging en dekking niets bezaten, dan eene vaste kooi tegen boord, in den eigenlijken zin des woords een bak, in welke de gansche familie moest slapen, ja! bijkans woonde, op een weinig los daarin geworpen gedroogd zeewier. Twee rijen zulke zoogenaamde kooijen boven elkander waren er aan weers zijden tegen boord en zoozeer op elkander gedrongen, dat het niet mogelijk was, dat in dit logies immer de voor het behoud der gezondheid zoo noodige en onontbeerlijke doorstraling van lucht kon plaats hebben, en dit te minder in die dagen toen vele der bewoners wegens het slechte weder zelfs over dag hunne kooi niet konden verlaten, zoodat een aantal hunner zich in zulk een diep gedrukten toestand bevonde, dat zij te onverschillig waren, om zich tot het naar boven gaan en het inademen der versche lucht te laten bewegen.

Kapitein noch stuurman van het schip trekt zich het lot der ongelukkigen aan. Een ieder moet, als hij levensmiddelen krijgt zijn eigen pot koken en de een bekommert zich niet om het lot van den ander. Ofschoon niet zonder moeite heeft zich de kapitein laten overtuigen dat hij naar Wieringen moest vertrekken en het is te hopen, dat men er inslagen zal, om hem tot eene meerdere zorg

voor zijne passagiers en tot meer doelmatige inrigting van zijn schip over te halen.

Intusschen is het betreuringswaardig, dat zulke handelingen hier te lande lijdelijk moeten worden aangezien, zonder dat de policie kan tusschenbeide komen. De kamers van koophandel hebben herhaaldemalen reeds over het gebrek aan toezigt op het vervoer van landverhuizers geklaagd. Eindelijk is ten vorigen jare een goed wets-ontwerp daarop aangeboden. Met de ontbinding der Kamer is het vervallen. Op nieuw is het niet weder ingekomen. Als men handelingen als de bovenstaande verneemt, is het dan niet tijd, dat men aan de stem der menschelijkheid gehoor geeft en er voor zorgt, dat niet op die wijze met menschenlevens worde gespeeld? Het wets-ontwerp ligt klaar. Waarom wordt het niet op nieuw aangeboden?

Uit Wieringen schrijft men van den 10 dezer: »Hoezeer er onder de landverhuizers van het hier in quarantaine liggende Amerikaansche schip *Michael Angelo* een belangrijk getal van sterfgevallen heeft plaats gehad, doen er zich thans onder hen geen cholera gevallen meer voor; intusschen lijden er thans velen aan een ernstigen typhus, zoodat er nog ruim dertig zieken in behandeling zijn. Het is te wenschen, dat men voortaan maatregelen berame, opdat deze arme lieden niet als het vee in de schepen, voor hunnen overtogt bestemd worden opeengepakt, waaraan, behalve verdere min goede verzorging, zekerlijk het verlies van zoo vele menschenlevens is te wijten.

GRONINGEN, den 13 October.

Heden droeg de aftredende rector-magnificus onzer hoogeschool, *P. Hofstede de Groot*, zijne waardigheid over aan den hoogleeraar *J. A. C. Rovers*, met eene plegtige rede: *de theologia futura, Evangelico-Catholica*, d. i. *over Evangelisch-Catholieke godgeleerdheid, als de godgeleerdheid der toekomst.*

— De goldleening ten behoeve der stedelijke gaz-fabriek ad *f* 250,000, nu tegen 4 pCt., is de eerst dag der inschrijving, dadelijk volgeteekend.

SNEEK, den 13 October.

Heden vergaderden de leden des Bijbelgenootschaps in het VI district van Friesland. Is het verblijdend, dat er belangstellende leden zijn, die getrouw deze vergadering bijwonen, altijd wordt het betreurd, dat zoo velen er niet komen. De toestand van het district is nagenoeg dezelfde; één lid van het bestuur verloor men door den dood, een ander doordien hij als zoodanig bedankte. Het getal leden bedraagt nog meer dan honderd. Meer dan 200 Bijbels en Nieuwe Testamenten werden deels om niet, deels voor geringen, deels voor den vollen prijs uitgereikt. Aan onderscheidene hulpbehoeftige gemeenten zelfs buiten dit district werden zij uitgereikt, en verkocht door verschillende boekverkoopers en ten platten lande, door schoolonderwijzers, bij wie depôts opgerigt zijn, en die zich hierdoor verdienstelijk maken bij het genootschap.

Aan den avond van dezen dag werd het openbaar verslag gehouden door ds. *P. van Borssum Waalkes*, predikant te IJsbrechtum. De voorganger, die vijf en twintig jaren geleden aan dezelfde plaats stond, hetzelfde werk des Heeren verrigtende, sprak nog met ingenomenheid en kracht over het Woord van God dat bestaat in eeuwigheid, naar Jesaja 40: 85, en wekte daardoor op tot dankbaarheid aan God en tot ijverig werken en geloovig bidden. — Moge allerwege die ijver werkdadiger, dat bidden overvloediger worden, dan zal de zegen der Bijbelverspreiding niet achterblijven.

BOLSWARD, den 15 October.

Met zeer veel genoegen kunnen wij melden, dat alhier het besluit is genomen om de uitdeeling van warme en voedzame spijs aan de armen, die anders gewoonlijk omstreeks nieuwjaar begint, dit jaar, uithoofde der duurte van alle levensmiddelen, reeds te doen aanvangen met 1 November aanstaande.

LEEUWARDEN, den 17 October.

Vrijdag jl. is door de arbeiders aan de slatting der Dockumer Ee, nabij het dorp Lekkum, gevonden een smal gouden oorijzer, dat door hen, denzelfden dag bij eenen Goudsmid te dezer stede voor *f* 97 is verkocht, waarna zij de opbrengst onderling hebben verdeeld. Het was bij velen bekend, dat, 51 jaren geleden door eene meid, daar ter plaats een gouden oorijzer was verloren.

— De Provinciale Commissie van Onderwijs in Friesland, heeft in hare jongste zitting geëxamineerd 11 personen voor den 2den rang, 18 voor den 3den rang, 12 voor den 4den rang, 2 voor de Fransche taal en 2 voor de mathesis enz. Daarvan zijn toegelaten 8 van den 2den rang, 14 voor den 3den rang, 9 voor den 4den rang, 2 voor de Fransche taal en 1 voor de mathesis enz.

— Wij herstellen gaarne eene misstelling in ons vorig nommer voorkomende, door te melden dat de dader der op den Harlinger straatweg plaats gehad hebbende aanranding nog niet in handen der justitie is.

Wij vernemen overigens dat de toestand der aangerande vrouw nog veel te wenschen overlaat.

— Zaturdag jl. is te Harlingen door de commissien uit de gemeente-raden van Harlingen, Bolsward en Wonseradeel aanbesteed, het aanleggen eener Aardenbaan en bevloeren en begrinden van dezelve, van de draaibrug buiten de Blaauwpoort te Bolsward, door de dorpen Witmarsum, Arum en Kimswerd, tot aan de Valbrug bij de Kerkpoort te Harlingen, over eene lengte van 18,718 ellen, waarvan aannemer is geworden *Joh. Arnts* van Millingen voor de som van *f* 98,000.

Door de Commissie uit den gemeente-raad van Wonseradeel is alstoen mede aanbesteed, het aanleggen eener Aardenbaan en het bevloeren en begrinden van dezelve, van den bovengemelden hoofdweg bij Kievitsharne door het dorp Wons, tot aan het dorp Makkum, over eene lengte van 5778 ellen, waarvan aannemer is geworden *Jan Zwolsman* van Kuinre, voor de som van *f* 23,900.

— Bij besluit van den 5 dezer, no. 59, heeft Zijne Majesteit goedgekeurd de beroeping uitgebragt door den kerkeraad der Hervormde gemeente van Lippenhuizen, Terwispel en Hemrik, onder de classis van Heerenveen, op *J. L. Speckman*, predikant te Bergum.

— Bij Koninklijk besluit van den 12 dezer no. 70, is benoemd tot ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Holwerd, de heer *A. Bik*, thans ontvanger der in- en uitgaande regten te Oldenkotten.

— De minister van finantien heeft volgens het *Prov. Blad* n°. 154, bij resolutie van den 26 September ll., naar aanleiding der vraag: »of de ten uitvoer »legging van vonnissen wegens overtreding der verordeningen omtrent de invor»dering van plaatselijke belastingen, na de invoering der gemeente-wet, door de »gemeente ontvangers dan wel door de ontvangers der registratie moet geschie»den" — te kennen gegeven, dat de executie dier veroordeelingen voortdurend en even als vroeger tot de attributen der plaatselijke ontvangers behoort.

— De minister van finantien heeft bekend gemaakt, dat de verzameling der statistieke tabellen van den handel en de scheepvaart van het Koningrijk over 1852, voor het publiek verkrijgbaar is gesteld bij de gebr. *Giunta d'Albani*, boekdrukkers te 's Gravenhage, voor *f* 6.50.

— De minister van finantien heeft vastgesteld de 222ste loterij, waarvan de collecte zal geopend worden op 21 November aanstaande en worden gesloten op 3 December daaraanvolgende. De trekking zal beginnen 19 December a. s., terwijl de laatste nommers op 10 Maart 1854 zullen getrokken worden.

— De opbrengst der middelen (hoofdsom en opcenten) over de negen eerste maanden van 1853 is geweest *f* 41,938,061.63, tegen *f* 41,522,218.60 in 1852.

— Tot opheffing van den hier en daar bestaanden twijfel, in hoeverre het vergund is, om, na de invoering der wet tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, bij voortduring den *driekanten hoed* te mogen dragen, kan men melden, dat, volgens officiële mededeeling, de Regering den *driekanten hoed* der predikanten beschouwt, als *niet* behoorende tot het »*plegtgewaad*," bedoeld bij art. 6 der wet van den 10 September jl. (*Staatsblad* no. 102).

— De ten behoeve der noodlijdenden in de Molukken, die, tengevolge van aarden zeebevingen, in November 1852, in hunne bezittingen zijn getroffen, bij het departement van kolonien ontvangen giften bedragen tot 11 October *f* 9591.58.

— Te Amsterdam zijn buiten het hospitaal den 15 dezer aangegeven 15 cholera-lijders en 7 overledenen, en den 16 dezer in het hospitaal 2 lijders, geen hersteld en overleden, in behandeling 24.

Te Rotterdam zijn den 15 dezer aangegeven 9 lijders, 1 hersteld en 3 overleden.

Te Gouda zijn van 12 tot 15 dezer aangegeven 4, overleden 4, hersteld 6, in behandeling 19.

Te Schiedam zijn in het geheel, sedert het begin der ziekte, aangetast 188, overleden 133, hersteld 38.

Te Woerden is 1 aangetast en overleden.

Te Zierikzee zijn 3 personen aangetast, van welke 2 zijn overleden.

Te Dedemsvaart hebben zich eenige cholera gevallen vertoond, eene vrouw is daaraan bezweken.

Te Culenborg hebben zich in de afgeloopen week 3 cholera gevallen voorgedaan; die lijders zijn bezweken; na Vrijdag jl. zijn geene nieuwe gevallen voorgekomen.

— Uit Drenthe wordt gemeld: Ettelijke dagen geleden werd door onze provincie gedreven eene kudde runderen, ruim 300 in getal, bijna allen van halfjarigen ouderdom en gekocht op de markt te Dragten. Een twintigtal werd voor Oost-Friesland bestemd, doch de anderen trokken over de Hanoversche grenzen, ten einde te Nijenborg op den spoorweg geplaatst en dan naar de omstreken van Berlijn getransporteerd te worden. De inkoop dier runderen geschiedde om aldaar het Friesche ras te bekomen en (er waren ook stieren bij de kudde) te behouden.

— Alleen als berigt en met geheele overlating van het oordeel over de zaak aan bevoegden, deelt een Duitsch dagblad mede, hoe bij onderzoek gebleken is, dat ook de koperwerkers te Petersburg en Stokholm, en personen, die koperen platen als voorbehoedmiddel op de borst dragen, doorgaans van de cholera bevrijd zijn gebleven. — Te Koppenhage wil men voorts hebben opgemerkt, dat er de Israëliten van de cholera zijn bevrijd gebleven, zijnde althans geen Israëliet er aan overleden.

— Uit Brussel wordt gemeld, dat bij Koninklijk besluit van den 13 dezer, de uitvoer uit Belgie verboden is van aardappelen en drooge groenten, als erwten, linzen, boonen en wikken. Dit besluit zoude met den 15 dezer voor een onbepaalden tijd in werking komen.

Door den Hervormden Kerkeraad te Zwolle, is het navolgende zestal van predikanten geformeerd: DD. *von Baumhauer, Griethuizen, van Loon, Uden Masman, van der Scheer* en *Brutel de la Rivière*.

— Door den Kerkeraad der Hervormde Gemeente te Monnickendam, is met eenparige stemmen tot herder en leeraar beroepen ds. *A. P. A. du Cloux*, te Oldebroek.

Voor de Protestantsche scholen te Maasbommel en Alphen, is bij de ondergeteekenden nog ingekomen: Van L. L. en B. *f* 2.50. Van ds. R. verzameld te K. *f* 24.50. Van A. S. *f* 1.

De belangen dezer gemeenten, nader bekend gemaakt in de Haarlemmer Courant van den 17 dezer, worden bij vernieuwing aan de welwillendheid aanbevolen; zullende de ondergeteekenden zich gaarne met de ontvangst van giften blijven belasten.

Leeuwarden, den 18 October 1853. — J. H. GUNNING. R. D. SMEDING.

Bij ds. *B. F. Brugsma*, te Wijnjeterp is, ten behoeve der door brand ongelukkige weduwe aldaar, in dank ontvangen: Van N. N. te L. drie coupons, te zamen *f* 4.94½. Van J. en M. S. één coupon *f* 1.98. Van N. N. te Sneek, twee coupons, te zamen *f* 8.91. Van H. M. T. v. E. te Amsterdam, *f* 1.

Bij voortduring blijft genoemde weduwe der Christelijke liefdadigheid aanbevolen.

***VERKORT VERSLAG** van den toestand der provincie **FRIESLAND** in 1852, door de Gedeputeerde Staten aan de Provinciale Staten van dat Gewest gedaan, in de zomer-vergadering van 1853.*

(*Vervolg van no. 65.*)

Het middelbaar en lager schoolwezen in de Provincie, heeft in 1852, op de meeste plaatsen, aan zijne bestemming voldaan en is over het algemeen, niet slechts uit- maar ook inwendig, in bloei toegenomen.

Het aantal openbare lagere scholen was 348, bezocht door 42,095 leerlingen (23,728 jongens en 18,367 meisjes). Het getal hoofdonderwijzers bedroeg 345 en dat der hoofdonderwijzeressen 3. Voorts waren bij het onderwijs behulpzaam 163 ondermeesters benevens 4 secondantes.

Pensioenfondsen voor onderwijzers bestaan er in Friesland nog niet, evenmin ondersteuningsfondsen. Weduwen- en weezenfondsen voor onderwijzers waren gedurende 1852 alleen in het 1ste en 4de district aanwezig, terwijl in het 9de district, ingevolge het daartoe voor ruim 12 jaren aangegaan contract tusschen de gezamenlijke onderwijzers, door deze de noodige gelden bijeengebragt werden om aan elke wed. *f* 100 en aan elk harer kinderen bovendien *f* 10 in het jaar te kunnen uitkeeren. Voor de overige districten bestonden geene fondsen of kassen.

Het getal der bijzondere scholen 1ste klasse heeft in het afgeloopen jaar geene verandering ondergaan en bedroeg slechts 2 met 2 hoofdonderwijzers, bezocht door 60 verschillende leerlingen.

Het getal der bijzondere scholen 2de klasse werd in 1852 met 4 vermeerderd en bedroeg 13, met 9 hoofdonderwijzers, 4 ondermeesters en 4 onderwijzeressen, gezamenlijk bezocht door 406 verschillende kinderen.

Blijkens de ontvangen opgaven, zijn in 1852, ten behoeve van het onderwijs, verstrekt de navolgende sommen: uit de gemeentekassen *f* 123,293.86, uit de kerkvoogdij beursen der hervormden, daaronder begrepen de opkomsten der vicariegoederen *f* 32,672.51; totaal *f* 155,966.37.

Behalve de openbare en bijzondere scholen bestonden er, voor het aanvankelijk lager onderwijs, 17 erkende bewaar- of kleinkinderscholen met 1444 leerlingen (705 jongens en 739 meisjes).

Afzonderlijke kostscholen bestonden in 1852 ook niet.

Het getal der dag- en kostscholen bedroeg 7, met 370 leerlingen (239 jongens en 131 meisjes).

In 28 herhalingscholen werden 687 leerlingen (443 van het mannelijke en 244 van het vrouwelijke geslacht) onderwezen.

De 13 zondagscholen telden 772 leerlingen (391 van het mannelijke en 381 van het vrouwelijke geslacht).

Slechts 2 werkscholen zijn bekend, tellende 52 leerlingen (allen meisjes).

De 49 volks-zangscholen werden door 1690 leerlingen (949 van het mannelijke en 741 van het vrouwelijke geslacht) bezocht.

Gedurende het jaar 1852 werden door de provinciale commissie van onderwijs 82 personen geëxamineerd, als: 14 voor den 2den rang, 22 voor den 3den rang, 33 voor den 4den rang, 9 als huisonderwijzer en 4 als schoolhouderes. Daarvan zijn toegelaten 73, te weten: 13 onderwijzers van den 2den rang, 20 van den 3den rang en 29 van den 4den rang, 7 huisonderwijzers en 4 schoolhouderessen.

Het getal onderwijzers-gezelschappen bedroeg in het afgeloopene, even als in het vorige jaar, 35 met 508 leden. Volgens de verslagen der districts-schoolopzieners, hebben deze gezelschappen, ook in 1852, aan het doel hunner instelling beantwoord en veel bijgedragen, om zoowel nuttige en noodzakelijke kundigheden, als goede gezindheden in den onderwijzersstand uit te breiden en daardoor de belangen van het Friesche volksonderwijs te bevorderen.

Het getal der Latijnsche scholen of gymnasien in de provincie bedroeg 8, met 108 leerlingen, als: Leeuwarden met 41, Harlingen met 17, Sneek met 15, Dockum met 13, Franeker met 12, Bolsward met 4 en Joure met 1. De school te Stavoren werd wederom door geen enkelen leerling bezocht. — Het onderwijs verkeerde in 't algemeen in voldoenden staat en de hulpmiddelen waren allezins toereikende.

De beoefening van kunst en wetenschap is in 1852 in meer dan een opzigt toegenomen. De lessen aan de bouwkundige teekenschool te Leeuwarden werden bijgewoond door 114, te Harlingen door 24 en te Dragten door 78 leerlingen. De wis- en zeevaartkundige school te Harlingen telde 69 leerlingen; die te Nes op Ameland 26.

Het Friesch genootschap voor geschied-, oudheid- en taalkunde blijft bestendig in bloei en kracht toenemen, al is ook het aantal leden niet grooter geworden. Het taal- en letterkundig genootschap, onder den titel van: Selscip foar Frysce tael in scriftenkinnisse bleef mede in bloei toenemen. Het getal zijner leden werd bestendig grooter.

De in de onderscheidene gemeenten dezer provincie bestaande gezelschappen ter beoefening der toonkunst, bleven, voor zoo ver bekend, allen bestaan.

De toestand der maatschappij ter bevordering van schilder- en teekenkunst in Friesland kan, ook uit een finantieel oogpunt beschouwd, gunstig worden genoemd. Het getal harer leden, dat op den 1 Januarij 1851 naauwelijks 100 bedroeg, was den 1 Januarij 1852 geklommen tot 117 gewone, 43 buitengewone en 2 honoraire leden. In den loop van 1852 is te Heerenveen eene onderafdeeling tot stand gekomen, die in bloeijenden toestand verkeert en welligt spoedig door anderen zal worden gevolgd.

De natuurkundige genootschappen te Leeuwarden, Sneek, Workum en Dragten leveren gunstige uitkomsten op. Dat te Leeuwarden telde, den 1 Januarij 1853, 44 gewone en 7 eereleden. Dat te Sneek neemt meer en meer in bloei

[illegible]

... te Dragten telde 69 leden.

... den toestand van het armwezen in 1852, wordt opgemerkt, dat de ... omtrent verkregen uitkomsten, wat het getal bedeelden betreft, minder ... zijn dan in het vorige jaar, welligt het gevolg van plaatselijke omstandigheden hier en daar. Intusschen kan overigens in het algemeen de zaak van het armwezen geacht worden in denzelfden toestand te zijn gebleven.

Het getal armen stond gemiddeld tot de bevolking als $17\frac{4}{5}$ tot 100 en wel in de steden $23\frac{1}{3}$ en in de andere gemeenten als 16 tot 100. Ieder bedeelde in de provincie heeft door elkander gevorderd f 17.$76\frac{2}{5}$ en wel in de steden f 16.$02\frac{1}{4}$ en in de verdere gemeenten f 18.$56\frac{3}{4}$.

De instellingen van liefdadigheid zijn weder, even als in het vorige jaar, verdeeld in twee hoofdsoorten, als: *a.* de instellingen, strekkende ten behoeve tot het verzorgen der armen, ook door werk en onderwijs, en *b.* de instellingen welke het voorkomen van armoede ten doel hebben.

De uitgaven der instellingen van de eerste hoofdsoort hebben bedragen f 1,080,880.$05\frac{1}{2}$. Regtstreeks voor ondersteuning van behoeftigen werd besteed eene som van f 793,235.35; de ontvangsten hebben beloopen f 1,168,537.$06\frac{1}{2}$. Het geheele cijfer der bedeelden was 41,807.

De uitgaven der instellingen van de tweede hoofdsoort bedroegen f 651,415.$69\frac{1}{2}$, de ontvangsten waren f 705,433.85.

In de banken van leening zijn 1852 ingebragt of is de beleening vernieuwd van 149,244 panden tegen f 337,804.19. De terugbetaalde gelden voor geloste panden beliepen f 326,295.55 en de intrest door de banken daarop genoten f 17,091 $96\frac{1}{2}$.

De zieken en begrafenisbussen ten getale van 31, telden gezamenlijk 15,652 deelnemers. De spaarbanken waren 11 in getal. Hare inlagen beliepen f 111,745.60.

De deelneming in de spaarkassen, waarvan 6 in de provincie werden aangetroffen, is eenigzins achteruitgegaan, hoofdzakelijk door vermindering van de rentetax voor de inlagen welke in geld worden teruggevraagd bij de spaarkas te Leeuwarden. Het getal deelnemers was 853 en het bedrag der inlagen f 5290.50.

De hulpkas voor Israëlieten te Leeuwarden telde, in 1852, 122 contribuerende leden en 76 donateurs.

(*Vervolg hierna.*)

*** Ondertrouwd:
Noordhorn, (Graafschap Benthem) — F. J. VAN DER VEEN, en
16 October 1853. — F. D. VAN DELDEN.
Eenige kennisgeving.

*** Mijne geliefde Echtgenoote ELEONORA BAUDINA FONTEIN, beviel heden van eene DOCHTER.
Franeker, den 9 October 1853. — A. A. LAND.

*** Bevallen van eenen ZOON I. M. VAN HAERSMA DE WITH, geliefde Echtgenoote van
Pietersbierum, 10 October 1853. — Mr. E. MANGER CATS.

*** Heden beviel van eene welgeschapene DOCHTER A. C. R. SCHULZE, geb. HILLEBRAND.
Leeuwarden, den 11 October 1853.

LEEUWARDEN, den 12 October 1853. Heden beviel van een' ZOON en eene DOCHTER, P. FOLKERTSMA, geliefde Echtgenoote van
F. STOETT.

*** Bevallen van een welgeschapen ZOON A. C. S. GöKE, Echtgenoote van
Leeuwarden, den 12 October 1853. — H. M. LUIKEN.

*** Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER HIELKJE SPOELSTRA, geliefde Echtgenoote van
Dragten, den 13 October 1853. — B. J. BOLLEMAN.

*** Heden beviel van eene welgeschapene DOCHTER, S. J. VAN BEEMEN, geliefde Echtgenoote van
Weidum, den 14 October 1853. — M. T. TJEPKEMA.
Eenige kennisgeving.

*** Op den 15 October 1853 beviel van een' ZOON J. TJEBBES, geliefde Echtgenoot van P. VISSER, Griffier bij het Kantongeregt te Hindeloopen.

*** Heden overleed ons eenigst geliefd Zoontje JAN, slechts $\frac{1}{2}$ jaar oud.
Witmarsum, — PIETER J. TACOMA.
den 11 October 1853. — MARIA M. L. BOERSMA.

*** Heden morgen circa 5 uur, ontsliep na een geduldig lijden van 15 weken, mijne hartelijk geliefde Dochter SAAPKE, in den jeugdigen leeftijd van bijna 18 jaren. — K. A. KLAVER, Wed. J. VAN DER WERFF.
Dokkum, den 12 October 1853. — *Mede namens myne Kinderen.*
Familie en Bekenden gelieven deze algemeene als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

*** Mijne teederbeminde Echtgenoot NELENA HENRIETTA MEESTERS wierd heden in den ouderdom van 34 jaren en 8 maanden van mijne zijde weggenomen, mij nalatende één Zoontje, nog te jong om met mij en onze wederzijdsche betrekkingen het smartelijke van dit verlies te beseffen.
Steenwijk, den 12 October 1853. — J. R. MEESTERS.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 11 tot en met den 17 October 1853 aangegeven: 14 Geboren, 10 Overleden, Gehuwd 1 paar.

Opgave der Prijzen en Aanvoer van *BOTER en KAAS,* den 14 October 1853 aan de Stadswaag te Leeuwarden.

		AANVOER:
PRIJS:	Boter, f 43.	1051/4, 263/8 en 104/16 vaten.
»	Kaas, f 28 à f 33.25.	12,877 Ned. ponden.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 15 *October* 1853.

NEDERLAND.					
Werk. Schuld	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$61\frac{1}{2}$	$61\frac{5}{8}$	$61\frac{1}{2}$
Dito dito....	3 »	$74\frac{1}{4}$		
Dito dito....	4 »	$93\frac{3}{16}$	$93\frac{1}{4}$	
Amort.-Synd.	$3\frac{1}{2}$ »	$92\frac{5}{8}$		
Handel-Maats.	$4\frac{1}{2}$ »	125		
FRANKRIJK.				
Obligatien....	3 pCt.	$69\frac{1}{4}$		
RUSLAND.				
Ob. bij *H.* 1798/1816	5 pCt.	$106\frac{1}{4}$		
dito dito 1828/1829	5 »	$105\frac{1}{2}$		
Dito bij dito..	4 »			
Geldl. te Londen	$4\frac{1}{2}$ »	96	$96\frac{1}{8}$	96

SPANJE.				
Obligatien......	1 pCt.	$21\frac{9}{16}$	$21\frac{11}{16}$	$21\frac{9}{16}$
»	3 »	$45\frac{1}{8}$		
» Binnenl. à 6/m	3 »	41	$41\frac{3}{8}$	$41\frac{1}{8}$
Coupons Bewijzen.....		$5\frac{3}{8}$	$5\frac{7}{16}$	
PORTUGAL.				
Te Londen....	3 pCt.	$37\frac{7}{8}$	$38\frac{1}{4}$	$37\frac{15}{16}$
» Uitg.				
OOSTENRIJK.				
Metaliek.......	5 pCt.	$77\frac{3}{4}$	$78\frac{1}{2}$	
» 1852...	»			
» (nieuwe)	$2\frac{1}{2}$ »			
» » 1851/52	»	$40\frac{1}{4}$	$40\frac{3}{8}$	
» » Amst.	5 »	$90\frac{5}{8}$	91	$90\frac{5}{8}$

Met. La. B. 5 pCt. $90\frac{5}{8}$, 91, $90\frac{5}{8}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pCt. 71, $\frac{1}{4}$, 71; Gren. Uitg. $8\frac{5}{16}$, $\frac{3}{8}$; Ecuador $3\frac{13}{16}$; Venez. $3\frac{1}{2}$ pCt. 33; Dito Uitg. 14.

Zondag den 16 *October.*

Integralen $61\frac{7}{16}$; 3 pCts. $74\frac{1}{4}$; 4 pCts. $93\frac{1}{4}$; Spaansche 1 pCts. $21\frac{9}{16}$; Portug. 3 pCt. 38; Metaliek 5 pCts. $77\frac{11}{16}$, $\frac{3}{4}$; Mexik. Onbep. $22\frac{1}{8}$; Peru 71; Ecuador $3\frac{7}{8}$, 4, $\frac{1}{16}$, $\frac{1}{8}$; Dito Coup. 30 Cts.

Naar Ecuador was, tot verbeterde prijzen, bij geanimeerde affaire, zeer levendige vraag. Tot de overige genoteerde koersen was de handel van weinig beteekenis.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE STEENWIJK, maken bekend, dat bij besluit van den Raad der Gemeente van den 11 dezer is bepaald, dat op de aanstaande JAARMARKT, invallende den 24 en 25 dezer maand, geene Liedjezangers, Straatmuzijkanten en dergelijke zullen worden toegelaten.

Steenwijk, — *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
14 October 1853. — J. MEESTERS.
A. H. VORTELINK, *Secretaris.*

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS van [illegible], zijn voornemens, Zaturdag den 29 October 1853, des middags ten 12 ure, in het Gemeentehuis, publiek, aan den meestbiedende te verpachten:

De ophaling der ter beschikking gesteld wordende ASCH, VUILNIS, MEST enz., benevens het LEIKEN der stads Vaartwateren, met het gebruik van de plek GRONDS, de Aschbelt genaamd, en het daarop staande GEBOUW tot berging van Gereedschappen, en voorts onder zoodanige verpligtingen of bezwaren als daaraan sullen worden verbonden.

Van welk alles de voorwaarden van nu aan ter Secretarie der Gemeente ter lezing liggen.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
S. TEN CATE.
De Secretaris,
HAGA.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WONSERADEEL, brengen bij deze ter kennisse der belanghebbenden, dat de VEEMARKT te Arum, dit jaar zal worden gehouden op Woensdag den 26 October 1853.

Bolsward, — *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
den 14 October 1853. — T. MULIER.
De Secretaris,
J. BINKES.

Veemarkt te Wommels.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN HENNAARDERADEEL brengen ter kennis van de belanghebbenden, dat de najaars VEEMARKT te *Wommels,* op Maandag den 24 October e. k. zal plaats hebben.

Wommels, — *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
den 15 October 1853. — C. WICHERS WIERDSMA, *Burgemeester.*
E. H. TENCKINCK, *Secretaris.*

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN BARRADEEL, convoceren, ten verzoeke der betrokken Kerkvoogden, de Hervormde Floreenpligtigen van:

Sexbierum, op Vrijdag den 28 October 1853.
Pietersbierum, op Maandag den 31 daaraanvolgende.
Oosterbierum, op Dingsdag den 1 November daaraanvolgende.
Minnertsga, op Woensdag den 2 daaraanvolgende.
Wijnaldum, op Donderdag den 3 daaraanvolgende.
Tzummarum, op Dingsdag den 8 daaraanvolgende.

Allen onderscheidelijk des voordemiddags ten elf ure, in de Kerken der Hervormden aldaar; die van *Pietersbierum* tot benoeming van een Kerkvoogd in plaats van wijlen den Heer *H. B. van der Haer*, en allen tot opneming en sluiting der Kerkerekening over 1852; het vaststellen der Kerkelijke Begrooting voor 1854; het benoemen van een Kerkvoogd voor den aftredende met 1 Januarij 1854, en om te besluiten op voorstellen als wijders nog zouden mogen worden gedaan, waaronder speciaal:

aan die van *Sexbierum*, tot het verstrekken van eene tijdelijke toelage uit de Kerkebeurs, aan den tegenwoordigen Onderwijzer, Koster en Organist aldaar;

aan die van *Oosterbierum*, tot het verstrekken van eene toelage uit de Kerkebeurs, aan de algemeene Armen-administratie van het dorp, over 1854;

aan die van *Minnertsga*, betrekkelijk het graven van een Opvaartje van ongeveer 30 el, door een stuk Kerkeland;

aan die van *Wijnaldum*, omtrent eene begunstiging der Weduwe van den Onderwijzer *Steegstra*, en tot den uitkoop van eigendom van een ander, in de Kerkeplaats, en

aan die van *Tzummarum*, omtrent een verzoek van de Weduwe *Cornelis de Zee*, aangaande eene verstrekking uit de Kerkebeurs.

Sexbierum, — *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
den 15 October 1853. — E. MANGER CATS, *Burgem.*
E. J. ALTA, *Secretaris.*

MR. C. WIERSMA, Notaris te Leeuwarden, zal, op *heden* Dingsdag *'s namiddags* te 4 uur, ten huize van den Kastelein *B. M. Oosterhoff*, te Marssum, tegen genot van strijk- en verhooggeld, provisioneel verkoopen:

1. Een perceel vruchtbaar GREIDLAND, gelegen op het Oudland onder Marssum, Kad. gem. Deinum, sectie B, no. 133, groot 2 bunder 21 roede 80 el.
2. Een perceel DITO, gelegen aldaar, Kad. gem. Deinum, sectie B, no. 159, groot 3 bunder 36 roede 60 el.
   Beide perceelen zijn tot Petri 1854 verhuurd aan *Jan Sjoerds Kuperus*, en alsdan vrij te aanvaarden.
3. Eene HUIZINGE, *de Zwarte Haan* genaamd, met STALLING, ERVE en TUIN c. a., aan den Mac-Adamweg onder Marssum, benevens een aan de overzijde van den Weg gelegen perceeltje BOUWLAND, Kad. gem. Deinum, sectie A, nos. 722, groot 6 roede 80 el, 688, groot 15 roede 90 el en 670, groot 3 roede 90 el.
   Tot den 12 Mei 1854 verhuurd aan *Pieter Alles Tjepkema* voor f 50 in het jaar.

Condition te vernemen ten Kantore van den Notaris.

MR. C. WIERSMA, Notaris te Leeuwarden, zal, ten verzoeke van den Notaris A. VAN DER PLAATS, aldaar, op tijd en plaats voormeld, provisioneel voor den tijd van ZEVEN jaren, tot BOUWLAND, verhuren:

Een vruchtbaar stuk GREIDLAND gelegen onder Marssum, Kadaster sectie E, no. 277, ter grootte van een bunder zes en negentig roede twintig el, afkomstig uit de Zathe en Landen van wln. *H. A. v. d. Meer* aldaar.

Den 12 November 1853 te aanvaarden.

Condition te vernemen ten kantore der Notarissen.

MR. C. WIERSMA, Notaris te Leeuwarden, zal, ten verzoeke van deszelfs Ambtgenoot den Heer W. TROMP, Notaris te Bergum, op Vrijdag den 21 October 1853, des namiddags precies te 4 ure, ten huize van *R. Dijkstra*, Kastelein in de Os te Leeuwarden, provisioneel veilen:

1. Eene ruime, hechte, nette in den jare 1842 gebouwde HUIZINGE met STALLING en SCHUUR c. a., en rondom dezelve gelegenen TUIN, APPELHOVEN en GARDENIERSGROND, staande en gelegen op Rapenburg onder Huizum, sectie C, no. 373, groot 26 roede 30 el, no. 372 groot 26 roede 10 el, no. 374 groot 34 roede 30 el en no. 383 groot 2 bunder 23 roede 40 el; bij *J. T. Jansonius* in eigen gebruik.
2. Een perceel uitmuntend BOUWLAND, aan den Oudlandsdijk onder Jelsum gelegen, sectie C, no. 71, groot een bunder 40 roede 40 el; thans bij *J. L. Dijkstra* in huur.

Voorschreven Vastigheden zijn te aanvaarden: het 1ste perceel den 12 November en 12 Mei e. k., en het 2de perceel na het rispen der vrucht in dezen jare.

DEZELFDE NOTARIS, zal, op tijd en plaats voormeld, nog provisioneel veilen:

Eene nette HUIZINGE en ERVE, op de Modder te Leeuwarden, letter I, no. 134, sectie A, no. 719, groot 20 el. De Benedewoning is verhuurd aan *v. d. Wal* voor 85 Cents per week en de Bovenwoning aan *Tuining* voor 75 Cents per week.

Te aanvaarden op den 12 November 1853.

Condition te vernemen en Billetten te bekomen ten Kantore van den Notaris.

DE Notaris A. W. NAUTA, te IJlst, gedenkt, publiek, bij strijk- en verhooggeld, te verkoopen:

Eene HUIZING, get. no. 24, met ERF en BLEEKVELD, onder Idsega, Kadaster gemeente Heeg, sectie C, no. 495*a*; door *Klaas Gerrits Gerritsma*, als eigenaar, bewoond wordende.

Wie hieraan gading maakt, kome op Woensdagen den 19 October 1853, bij de provisionele, en acht dagen later bij de finale toewijzing, telkens des namiddags ten 3 uren, ten huize van *Sjoerd van der Schuit,* Herbergier te Oudega.

DE Notaris J. S. BOKMA, te Akkrum, zal, op Zaturdag den 22 October 1853, des avonds om 7 uur precies, ten huize van *G. R. de Vries*, te Akkrum, finaal verkoopen:

1. Ongeveer 2 bunder 20 roede best WEILAND, gelegen op Zijdhuizen onder Haskerdijken; waarop geboden is f 1805.
2. Ongeveer 4 bunder 40 roede dito WEI- en HOOILAND, gelegen in Zomerpolder in het Zijdhuisterveld aan het Deel aldaar; staande op f 3600.
3. 38 roede 80 el HOOILAND, gelegen aan den Grindweg naar de Joure, de *Lietsdijk* genaamd; waarop geboden is f 140.

In eigendom behoorende aan *IJsbrand G. Walstra*, en dadelijk na de finale toewijzing te aanvaarden.

De Notaris ... te Heeg, zal, op Maandagen den 24 October 1853, ten huize van *D. J. Dijkstra*, Kastelein te IJlst, provisioneel, en den 7 November a. s. bij *W. J. Zult* aldaar, finaal, telkens des namiddags om 3 uur, tegen genot van strijk- en verhooggelden, publiek presenteren te verkoopen:

Twee stukken best WEIDLAND, groot 1 bunder 54 roede, gelegen onder IJlst, kadastraal bekend onder sectie B, nos. 66 en 86; bij *T. E. van Popta* in gebruik; op Sint Petri 1854 te aanvaarden.

Hoogveen te Appelscha.

De Notarissen TADEMA en ATTEMA, te Oosterwolde en Oldeberkoop, zullen, ten verzoeke van HH. Compagnons van de Opst. en Ooitst. Vaarten en Veenen, op Zaturdagen den 5 en 12 November 1853, telkens des voormiddags precies te elf uur, in het Logement van *Lucas Bouma*, te Beetsterzwaag, bij provisionele en finale toewijzingen, in het openbaar en op de gebruikelijke wijze presenteren te verkoopen:

19 perceelen HOOGVEEN, zonder Ondergrond, Zand en Zoden, liggende te Appelscha en omschreven bij Verkoopboekjes, welke op den 22 October en volgende dagen verkrijgbaar zijn bij bovengenoemde Notarissen en bij den Comp Opziener B. PRAKKEN, te Oosterwolde.

Aanbesteding bij geslotene briefjes, ter levering aan het St. Anthonij Gasthuis TE *LEEUWARDEN*.

1. Van zestien ZWARE JONGE KOEIJEN, in twee afzonderlijke leveringen, telken male van *acht* stuks, op Vrijdagen den 11 en 18 November 1853, moetende de inschrijving op iedere levering afzonderlijk geschieden.
2. Van zes en twintig VETTE SPALLING VARKENS, in eene aflevering, op Zaturdag den 26 November 1853.

De voorwaarden en bepalingen betrekkelijk deze aanbesteding, zijn afzonderlijk van af den 21 dezer ter lezing liggende in het St. Anthonij Gasthuis te Leeuwarden, alwaar de briefjes van inschrijving, wat de Koeijen aangaat vóór of in den voormiddag van Donderdag den 27 October e. k. en die van de Varkens vóór of in den voormiddag van Donderdag den 10 November 1853, zullen moeten worden ingeleverd.

TE HUUR: Eene HUIZINGE met LANDERIJEN, in gebruik bij *Kornelis Pot* te Sint Nicolaasga, groot 34 bunder 99 roede Polderland, en 21 bunder 32 roede Buitenland, zijnde 153 pondematen, bij geslotene briefjes, in te leveren vóór den 25 October. De Conditien liggen: bij DOOPER, te Balk; U. DE JONG, te Sloten; SPANNENBURG, te Tjerkgaast; DURK VAN DER HEIJDE, te Joure, en FERDINANDUS VISSER, Verhuurder te Lemmer.

Uit de hand te koop:

Drie à vier wel onderhoudene en sterke HUIZEN. Nadere Informatien bij D. LA MEIJ, te Sneek.

Bij J. VAN DER BAAN, Mr. Vleeschhouwer, op de Tuinen te Leeuwarden, zijn te bekomen: Beste RUNDER-HAZEN, tegen 65 Cents het Ned. pond.

Wie aan de Geneeskracht van BARTHELEMY'S

Kruiden-Artsenij twijfelt, doet haar onregt. Als zij de genezingen, die men haar toeschrijft, vele in getal en bij uitstek gelukkig in de uitkomst, niet inderdaad bewerkt had, hoe zouden dan heele gemeenten met zulk eene belangstelling en zulk eenen ijver hare zaak voorstaan, en zich zoo vele moeite geven haar eene algemeene erkenning en voortdurend bestaan te verzekeren? Wij hebben gezien dat 3500 Burgers, Fabrikanten, Kooplieden, Particulieren, Ambtenaren en Handwerkers, allen te goeder naam en faam bekend, zich daartoe vereenigden, vergaderingen belegden, eene petitie aan den Koning teekenden, eene deputatie benoemden om deze petitie aan Zijne Majesteit zelve ter hand te stellen; dat 1100 Burgers eene petitie aan de stedelijke overheid indienden om haar te bewegen haren invloed te bezigen, ter gunste van het verzoekschrift aan de hooge regering; dat 66 onder de beste en eerste Burgers rangschikkende personen den Heer *Barthelemy* een schrijven zonden om hem hunne erkentelijkheid te kennen te geven, waarin zij verklaarden, dat zij zelven of hunne naastbestaanden door zijne hulp genezen zijn, waarin zij zeggen, *dat allen die zijn Arcanum genomen hebben, genezen zijn, dat niet een der door hem behandelden aan, die alles doodende ziekte gestorven is!* Onder deze 66 Dankadreszenders zijn er zeker namen die hier te lande bekend zijn; Elberfeld en Barmen liggen niet zoo ver verwijderd; wij hebben ze daarom reeds in verschillende Couranten bekend gemaakt en laten ze hier onder nog eens volgen.

Hoe kan men deze ten toon gespreide geestdrift verklaren, als er niet eene innige overtuiging ten gronde ligt?

Hoe kan men denken, dat zoo hooggeplaatste personen als de Heer VON CARNAP, Burgemeester van Elberfeld, de Heer CURTIS, Consul van Hare Britsche Majesteit en de Heer HENRY ALBERS, Consul van de Vereenigde Noorg-Amerikaansche Staten, in openlijke geschriften ten gunste van dit middel zouden spreken, als zij het niet met volle overtuiging deden?

De Heer CURTIS zegt bij het geven eener legalisatie ten behoeve van den Heer BARTHELEMY:

»Ik voeg hierbij den hartelijken wensch, dat de Uitvinder van het Geneesmiddel, de Heer BARTHELEMY, in mijn Vaderland, waar hij voornemens is zich te vestigen, even verblijdende en gelukkige resultaten van zijne artsenij moge erlangen als te Elberfeld, terwijl ik hem de verzekering geef, dat de vrije wetten van Engeland het debiet van zijn Arcanum geene hinderpalen in den weg zullen stellen."

»Gegeven op mijn Bureau te Keulen, den zevenden Mei 1800 een en vijftig."

J. R. CURTIS,
Consul van Hare Britsche Majesteit.

Carl Johann.	Wed. Joh. Lachaise.	C. Beck.
Joh. Gottf. Schweser.	Friedr. Hienüber.	Joseph Kels.
Joh. Eng. vom Floten.	Mejufvr. Hoffmann.	Adolph Mewald.
August Busch.	Wed. Franz Kuhburg.	Richard Müller.
Fried. Wusten.	Friedr. Bartel.	Abr. Weppler.
Franz van Egen.	August Bruckner.	Georg Blaseus.
Joh. Is. Ehrlenbruch.	Jeremias Baupel.	Heinr. Siemer.
Wilh. Röder.	Peter Pattberg.	Heinr. Krum.
Friedrich Möller.	Corn. Brethauer.	Fried. Groszmintorf.
Peter Schelenhaus.	Wed. Stichling.	Wilh. Schulten.
Wilh. Kernekamp.	Fried. Pattberg.	Fried. Scheerken.
Johann Stein.	Wilh. Hausmann.	Herm. Scheerken.
Peter Schellenberg.	Carl Tonsmann.	Peter Schmerenbeck.
A. Winkeler.	Abr. Brögeler.	Heinr. Scheerken.
Fried. Müller.	Carl. Hohmann Sr.	Peter Lippken.
Abraham Keil.	Herm. van der Au.	Peter Junkersfeld.
Peter Bröker.	Carl Dommer.	Gust. Winkel.
Jacob Ernenputsch.	Abraham Mengel.	Carl. Joram.
Christ. Mückenhoff.	Friedr. Obermeijer.	Christ. Hustenbeck.
Wilhelm Jäger.	Wilh. Renkhoff.	Corr. Schmidt.
Joh. Friedrichs.	Wed. Jacob Gerdes.	Heinr. Baumann.
Wed. Wilh. Kather.	Carl Weppler.	Helene von Popel.

Deze Kruiden-Artsenij wordt in onderstaande Dépôts verkocht en kost *f* 4.80 de flesch.

Amsterdam, *Verkoophuis*; Akkrum, *P. K. de Groot*; Assen, *H. P. A. van Gorcum*; Bolsward, *S. S. Oosterbaan*; Dokkum, *A. Schaafsma*; Franeker, *K. Drager*; Gorredijk, *S. G. Zwart*; Harlingen, *P. L. Mirande Pz.*; Hindeloopen, *David de Jong*; Kollum, *C. Nihot*; Leeuwarden, *J. J. van Haagen* en *A. van Wamel*; Meppel, *J. M. Barth*; Sneek, *P. T. Potma*.

Bij den Apotheker J. C. H. VAN HARINXMA, te Leeuwarden, is steeds voorhanden: de uitmuntende

KRUIDEN-THEE,

van Prof. *Hufeland*, à 50 Cts. het pak, waarin alles vereenigd is, om een ruime borst te maken en die te versterken, terwijl het gebruik er van aangenaam is; — voorts de

HUISHOUDELIJKE LAXEERPILLEN,

ook van Prof. *Hufeland*, à 25 Cts. het doosje. Deze Pillen werken zoo gemakkelijk en doeltreffend, dat ze inderdaad in ieder huisgezin moesten worden aangetroffen; alles met berigten voorzien.

Genezing van een open ...
door de Zalf en Pillen van Hollo...

NADAT MEN ALLE ANDERE MIDDELEN TE VERGEEFSCH ...

De heer *John Eastman*, te Buenos-Ayros, schrijft in ... professor *Holloway*, gedagteekend den 11 September 1850. »Een ... ling dezer stad, bezeerde eenigen tijd geleden de wreef van een ... waardoor eene open wond ontstond, welke binnen kort zoo toenam ... zich uitstrekte tot aan de knie. Hij was eenige maanden onder behandeling ... eenen chirurgijn alhier, wiens heelmiddelen echter geen uit voortbragten ... besloot hij zijne toevlugt te nemen tot de Zalf en Pillen van Holloway, ... waarvan hij thans geheel genezen is, en de beste gezondheid geniet."

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

DOOSJES PILLEN van *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 7,75, *f* 15,50, *f* ...
POTJES ZALF van - 0,90, - 2,10, - 3.30, - 6,15, - 15,90, - ...

Zijn op *franco aanvrage, à contant*, te bekomen: aan het Hoofd... den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; J. C. H. VAN HARI... Leeuwarden; Wed. H. A. BINKSMA, te Harlingen; den Heer S. G. ... te Gorredijk; alsmede te Londen, Strand 244, *Holloway's Etablissement*.

De prijs van de BAAI-, KRUL- en BLANKE TABAK is 5 Cent per ... verhoogd bij

Leeuwarden, den 14 October 1853. K. TIGLER WIJBRA...

G. RIJKMANS en T. RIJKMANS Hz. maken hunne geëerde begunstigers bekend, dat de prijs hunner TABAK mede verhoogd is.

Steenwijk, den 16 October 1853.

Het STOOMSCHIP *QUEEN* vertrekt van HARLINGEN naar LONDON aanstaande *Zaturdag morgen* 22 *October*.

Voor Passagiers, Goederen en Vee, gelieve men zich te adresseren bij

BERNELOT MOENS & ...

De Schipper N. WAGENAAR maakt aan de belanghebbenden bekend, dat hij voortaan des *DINGSDAGS*, 's morgens van SNEEK en des *DON...DAGS*, 's avonds van MEPPEL vertrekt.

Billardpartij te Hindelopen,

bij R. VELTMAN, Logementhouder aldaar, op den 26 October 1853.

PRIJS: *Een ZILVEREN AANSTEKERS-KOMFOOR.*
PREMIE: *Twee ZILVEREN TAARTTRUFFELS.*

Inschrijving des voormiddags 10 uur van dien dag.

In de Kruideniers- en Tabaks-Affaire van K. TIGLER WIJBRANDI wordt een LEERLING gevraagd.

In een' KRUIDENIERSWINKEL ter dezer stede kan dadelijk geplaatst worden een LEERLING of BEDIENDE, van de Protest. Godsdienst. Adres met franco brieven onder letter A. bij den Boekhandelaar V. MEURSINGE, alhier.

WORDT GEVRAAGD om tegen 12 November e. k. in dienst te treden, tot geheele waarneming der huishouding bij een ongehuwd Heer ten platten lande: eene DIENSTMEID, van de Protestantsche Godsdienst, niet beneden de 30 jaar oud. Men vervoege zich in persoon of met *gefrankeerde brieven onder letters G. K.*, bij A. VAN ZUIJLEN, te *Leeuwarden*.

Wie een BANKBILLET vermist, groot *f* 800, en blijk van eigendom kan aantoonen, kan hetzelve terug bekomen. Adres onder letter Z. ... J. K. ZEEHUIZEN, te Leeuwarden, *franco*.

Door G. T. N. SURINGAR, Uitgever te Leeuwarden, is aan de Inteekenaren verzonden:

DE TIENDE AFLEVERIN...

VAN DE VERNIEUWDE UITGAVE DER

BIJBELSCHE LANDSCHAPPEN,

NAAR AFBEELDINGEN OP DE PLAATS ZELVE VERVAARDIGD, MET BIJGEVOEGDE

TAFEREELEN,

DOOR

ABR. DES AMORIE VAN DER HOEVEN,

HOOGLEERAAR TE AMSTERDAM.

Dit precieuse werk, hetwelk, door het ontbreken der platen, sedert geruimen tijd uitverkocht was en gedurig vruchteloos werd aangevraagd, is bij vernieuwing verkrijgbaar gesteld, en zal even als vroeger in *twee deelen*, te zamen houdende *vier en twintig afleveringen*, vervat worden. Elke aflevering zal *op staal gegraveerde platen* bevatten en niet meer dan EEN GULDEN kosten, voldoen bij de uitgave; terwijl maandelijks ééne aflevering het licht zal zien. De inteekening staat, tot nadere aankondiging, open bij den Uitgever, en voorts bij alle solide Boekhandelaren in het Rijk.

Eene aflevering van het werk ligt in de meeste Boekwinkels ter inzage.

De Wed. J. VAN DER VEER Gz., Boekhandelares in de St. ...cobstraat alhier, verspreide dezer dagen zeer algemeen Prospectus en Inteekenlijsten op een werkje, inhoudende

ZES VIERSTEMMIGE LIEDEREN,

(*Sopraan*, *Alt*, *Tenor en Bas*),

VOOR

ZANGVEREENIGINGEN.

Gecomponeerd

door een jeugdig beoefenaar der Muzijk.

Waarvan den prijs voor de Inteekenaren op den uiterst geringen prijs slechts 80 Cts. is gesteld, behoudende de uitgeefster zich evenwel voor, bij verschijning den prijs tot *f* 1 te verhoogen. Hetzelve zal worden uitgegeven in druk en formaat gelijk aan het Meerstemmig Volkszangboek van Dr. ... en nagenoeg 24 pagina's muzijk, met net gedrukten omslag bevatten. De inteekening blijft opengesteld tot 10 November a. s., wordende bij deze de HH. Boekhandelaren uitgenoodigd het getal hunner Inteekenaren, tegen dien tijd wel te willen opgeven.

Aan de bestaande Zangvereenigingen wordt dit werkje ten zeersten aanbevolen, vooral daar bij hetzelve met inachtneming van afwisseling en verscheidenheid in gang, de muzijk niet boven het bereik van eenigzins geoefende ... gaan, een gebrek waaraan veel van het bestaande, hoe uitnemend goed, ook nogthans zeer lijdt, en dat de behoorlijke beoefening er van, vooral ten platten lande zeer in den weg staat.

Volmondig zeggen wij Dr. *Heije*, met het oog op het Volksgezang na: »... lijk de zaak van het Volkszang-onderwijs is eene Volkszaak. In de hoogste mate verdient zij de aandacht der regeringen, der Schoolbesturen en Onderwijzers, der Volksvrienden. Onschuldig genot, veredeling des harten, godsdienstige verheffing des gemoeds, opscherping des verstands, ziet daar wat zij geeft, ... verlevendigt, prikkelt."

Mede stelde bovengenoemde dezer dagen verkrijgbaar: eene nieuwe, met een honderdtal der deugdelijkste en nieuwste Werken, vermeerderde CATALOGUS, harer Leesbibliotheek, tegen den prijs van 20 Cts. De bezitters der ... kunnen dezelve met bijvoeging van 10 Cts. voor een nieuwe verwisselen. ... ontving onlangs wederom eene nieuwe partij COPIEBOEKEN, welke de ... dere eigenschap bezitten, van terzelfder tijd dat men zijnen brief schrijft ... onuitwisbaar afschrift, in het Copieboek na te laten; — mede ontvangen ... rige SPEELKAARTEN, als: Whist, l'Hombre en Piquet, tegen hoogst ... prijzen. — Beveelt hare BOEK-, PAPIER- en SCHRIJFBOEKEN-BANDEN ... aandacht harer geëerde Begunstigers minzaam aan.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.